

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Marszałek Senatu

Druk nr 2544

Warszawa, 6 czerwca 2014 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Zgodnie z art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. mam zaszczyt przekazać Pani Marszałek podjętą przez Senat na 55. posiedzeniu w dniu 6 czerwca 2014 r. uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy

- o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Projekt ustawy stanowi wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawa do orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

Jednocześnie pragnę poinformować, że Senat upoważnił senator Grażynę Sztark do reprezentowania Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

wz.

Wicemarszałek Senatu
(-) Jan Wyrowiński

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 6 czerwca 2014 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo
o ustroju sądów powszechnych**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Jednocześnie upoważnia senator Grażynę Sztark do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

W/Z

Jan Wyrowiński
Wicemarszałek Senatu

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych

Art. 1. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 27 po § 2 dodaje się § 2a i 2b w brzmieniu:

„§ 2a. W przypadku gdy zamiar odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu apelacyjnego jest przedstawiany Krajowej Radzie Sądownictwa w związku z okolicznością, o której mowa w art. 37g § 5 lub art. 37h § 4, do pisemnego uzasadnienia, o którym mowa w § 2, Minister Sprawiedliwości dołącza odpis pisemnego zastrzeżenia, jeżeli zostało złożone przez prezesa albo wiceprezesa.

§ 2b. Przepis § 2a stosuje się odpowiednio w przypadku zamiaru odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu okręgowego.”;

2) w art. 32b:

a) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Jeżeli po zapoznaniu się z uchwałą zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji, o której mowa w § 1, oraz stanowiskiem prezesa sądu apelacyjnego, o którym mowa w § 2, Minister Sprawiedliwości nie znajduje podstaw do odwołania dyrektora sądu, przekazuje sprawę do rozstrzygnięcia Krajowej Radzie Sądownictwa. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa jest dla Ministra Sprawiedliwości wiążąca.”,

b) w § 3 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Do wniosku prezesa sądu przepis § 2a stosuje się odpowiednio.”;

3) w art. 37g:

a) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Minister Sprawiedliwości może zwrócić prezesowi lub wiceprezesowi sądu uwagę na piśmie, jeżeli stwierdzi uchybienia w kierowaniu sądem albo w sprawowaniu wewnętrznego nadzoru administracyjnego. Prezes lub wiceprezes

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 662, 1165, 1247, 1433 i 1623 oraz z 2014 r. poz. 31, 481, 504, 512 i 619.

sądu, którego dotyczy zwrócona uwaga, może w terminie 14 dni złożyć Ministrowi Sprawiedliwości pisemne zastrzeżenie.”,

b) dodaje się § 6 i 7 w brzmieniu:

„§ 6. Po rozpatrzeniu zastrzeżenia, o którym mowa w § 5, Minister Sprawiedliwości może uchylić uwagę. Minister Sprawiedliwości informuje prezesa lub wiceprezesa sądu o podjętej decyzji, podając jej motywy.

§ 7. Do pism zawierających uwagę oraz zastrzeżenie przepisy art. 37 § 6 i 7 stosuje się odpowiednio.”;

4) w art. 37h § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli z informacji, o której mowa w § 1, wynika, że prezes sądu apelacyjnego nie podejmował w okresie sprawozdawczym niezbędnych czynności zmierzających do usunięcia uchybień w działalności administracyjnej sądów, Minister Sprawiedliwości odmawia przyjęcia informacji rocznej i zawiadamia o tym prezesa, wskazując przyczyny odmowy. Prezes sądu apelacyjnego może w terminie 14 dni złożyć Ministrowi Sprawiedliwości pisemne zastrzeżenie. Przepis art. 37g § 6 stosuje się odpowiednio.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Projektowana ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych ma na celu dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 listopada 2013 r. (sygn. akt K 31/12), stwierdzającego niezgodność art. 32b § 1 i 3, art. 37g § 5 oraz art. 37h § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427 i 662; dalej jako: u.s.p.) z art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Sentencja rozstrzygnięcia została opublikowana w Dz. U. poz. 1433, w dniu 4 grudnia 2013 r. Wyrok wraz z uzasadnieniem ukazał się w OTK ZU Nr 8A, poz. 121.

2. Przedmiot i istota wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego

2.1. Trybunał orzekł, że:

- 1) art. 32b § 1 u.s.p. w zakresie, w jakim nie określa skutków, jakie wywołuje dla Ministra Sprawiedliwości uchwała zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji negatywnie opiniująca sprawozdanie dyrektora sądu;
  - 2) art. 32b § 3 u.s.p. w zakresie, w jakim nie określa skutków wniosku prezesa sądu do Ministra Sprawiedliwości o odwołanie dyrektora sądu;
  - 3) art. 37g § 5 u.s.p. przez to, że nie przewiduje możliwości wniesienia zastrzeżeń przez prezesa lub wiceprezesa sądu do uwagi na piśmie sporządzonej przez Ministra Sprawiedliwości;
  - 4) art. 37h § 2 u.s.p. przez to, że nie przewiduje możliwości wniesienia zastrzeżeń przez prezesa sądu apelacyjnego do odmowy przyjęcia przez Ministra Sprawiedliwości informacji rocznej o działalności sądów, działających na obszarze apelacji, w zakresie powierzonych prezesowi sądu zadań
- są naruszają standardy wywodzone z art. 10 ust. 1 i art. 173 ustawy zasadniczej.

2.2. Przepisy zakwestionowane przez Trybunał Konstytucyjny zostały dodane w u.s.p. na mocy ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 203, poz. 1192). Celem tej ustawy było m.in. wprowadzenie menadżerskiego modelu zarządzania sądami powszechnymi przez przyznanie szerszych kompetencji dyrektorowi sądu oraz zmianę zasad dotyczących jego

powoływania i odwoływania, jak również uporządkowanie regulacji związanych z nadzorem nad działalnością administracyjną sądów powszechnych, który u.s.p. powierza Ministrowi Sprawiedliwości.

W myśl art. 32 § 1 u.s.p., dyrektora sądu zatrudnia się na podstawie powołania, którego dokonuje Minister Sprawiedliwości na wniosek prezesa danego sądu. Ministrowi przyznana została także kompetencja w zakresie odwołania dyrektora. W szczególności art. 32b § 1 u.s.p. stanowi, że Minister Sprawiedliwości może odwołać dyrektora sądu, jeżeli zgromadzenie ogólne sędziów apelacji negatywnie zaopiniuje roczne sprawozdanie, o który mowa w art. 31a § 2 u.s.p. (tj. sprawozdanie z działalności sądów działających na obszarze apelacji), w części odnoszącej się do działalności sądu, którym zarządza dany dyrektor. Uchwała zgromadzenia powinna zostać podjęta po wysłuchaniu dyrektora. Ponadto, zgodnie z art. 32b § 3 u.s.p., Minister Sprawiedliwości może odwołać dyrektora sądu na wniosek prezesa sądu bądź też z własnej inicjatywy w przypadku stwierdzenia naruszenia przez dyrektora sądu poruczonych mu obowiązków.

Kolejne dwa przepisy negatywnie ocenione przez Trybunał, to przepisy określające instrumenty tzw. zewnętrznego nadzoru nad działalnością administracyjną sądów wymienioną w art. 8 pkt 2 u.s.p. (czyli służącą zapewnieniu właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu, bezpośrednio związanego z sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości oraz wykonywaniem innych zadań z zakresu ochrony prawnej). Mianowicie: art. 37g § 5 u.s.p. przewiduje, że Minister Sprawiedliwości może zwrócić prezesowi lub wiceprezesowi sądu uwagę na piśmie, jeżeli stwierdzi uchybienia w kierowaniu sądem albo w sprawowaniu wewnętrznego nadzoru administracyjnego. Stosownie zaś do art. 37h § 2 u.s.p., Minister Sprawiedliwości odmawia przyjęcia informacji rocznej, sporządzonej przez prezesa sądu apelacyjnego, jeżeli z owej informacji wynika, że prezes sądu apelacyjnego nie podejmował w okresie sprawozdawczym niezbędnych czynności zmierzających do usunięcia uchybień w działalności administracyjnej sądów działających na obszarze apelacji. Minister wskazuje przy tym przyczynę odmowy przyjęcia informacji.

2.3. Trybunał Konstytucyjny przypomniał, że podział władz, o którym mowa w art. 10 Konstytucji, oznacza, że każdej z trzech władz powinny przypadać kompetencje materialnie odpowiadające ich istocie, a poza tym że każda z nich powinna zachowywać pewne minimum wyłączności kompetencyjnej stanowiącej o zachowaniu tej istoty. Z kolei formuła „równoważenia się” władz w praktyce sprowadza się do oddziaływania władz na siebie

i wzajemnego uzupełniania swych funkcji. Istotą zasady podziału i równowagi władzy jest zatem funkcjonalny podział władzy oraz stan równoważenia się władz, co ma sprzyjać poszanowaniu kompetencji każdej z nich, a także tworzeniu podstaw do stabilnego działania mechanizmów demokratycznego państwa prawa. Równoważenie się władz jest dodatkowo wzbogacone przez wymóg „współdziałania władz” wynikający z preambuły do Konstytucji. W świetle tego wymogu poszczególne władze są zobowiązane do współdziałania ze sobą w celu zapewnienia rzetelności i sprawności działania instytucji publicznych.

Sposób ujęcia zasady podziału i równowagi władz oddziałuje na pozycję władzy sądowniczej w systemie władz. Dlatego art. 173 Konstytucji, zgodnie z którym sądy oraz Trybunały są władzą odrębną i niezależną od innych władz, w niczym nie narusza idei wyrażonej w art. 10 Konstytucji. Wyodrębnienie władzy sądowniczej nie jest równoznaczne z pełną jej separacją od innych organów państwa oraz zerwaniem wszelkich relacji i odniesień do pozostałych władz. Odrębność i niezależność sądów, w rozumieniu art. 173 Konstytucji, zakłada bowiem jedynie (i aż) oddzielenie sądownictwa od organów innych władz, tak aby zapewnić sądom pełną samodzielność w zakresie rozpoznawania spraw i orzekania. Zdaniem sądu konstytucyjnego, przedmiotową odrębność należy traktować więc jako odrębność organizacyjną (władza sądownicza jest osobną, autonomiczną strukturą organizacyjną w systemie organów państwa), jak również odrębność funkcjonalną, która realizuje się przez to, że na wymierzanie sprawiedliwości w ramach władzy sądowniczej nie ma wpływu ani władza ustawodawcza, ani władza wykonawcza.

2.4. Odnosząc się do zarzutów sformułowanych względem art. 32b § 1 i 3 u.s.p., Trybunał zaznaczył, że działalność dyrektora sądu nie jest bezpośrednio związana z realizacją przez sąd funkcji jurysdykcyjnej. Stąd też właśnie Ministrowi Sprawiedliwości jako organowi, który sprawuje zewnętrzny nadzór nad działalnością administracyjną sądów, mogła zostać przyznana kompetencja do powoływania i odwoływania dyrektora sądu. Niemniej należy uwzględnić okoliczność, że dyrektor jest organem sądu, w związku z czym ustawodawca powinien zachować równowagę pomiędzy kompetencjami organu władzy wykonawczej i organami władzy sądowniczej w procedurze jego odwoływania.

W tym kontekście przyznanie zgromadzeniu ogólnemu sędziów apelacji i prezesowi sądu wyłącznie kompetencji o charakterze opiniodawczym/wnioskodawczym, bez prawnego związania Ministra treścią opinii/wniosku, a nawet formalnego obowiązku odniesienia się do zajętego stanowiska czy udzielenia odpowiedzi wnioskodawcy, powoduje, iż kontrola

czynnika sędziowskiego, tzn. odpowiednio – organu samorządu albo prezesa, nad należytych wykonywaniem przez dyrektora sądu powierzonych mu zadań nie jest wystarczająca. Wobec swobody decyzyjnej, jaką uzyskał w świetle art. 32b § 1 i 3 u.s.p. Minister Sprawiedliwości („może odwołać dyrektora sądu”), organy władzy sądowniczej nie dysponują skutecznym środkiem przeciwdziałania takiej chociażby sytuacji, w której działania lub zaniechania dyrektora sądu wpływają negatywnie na funkcjonowanie sądu i w rezultacie znacznie utrudniają wykonywanie zadań w zakresie wymiaru sprawiedliwości i ochrony prawnej.

Reasumując: skoro działalność administracyjna sądu jest działalnością pomocniczą i usługową wobec głównej funkcji sądu, jaką jest sprawowanie wymiaru sprawiedliwości i wykonywanie zadań z zakresu ochrony prawnej, organy władzy sądowniczej, składające się z sędziów (zgromadzenie ogólne sędziów apelacji, prezes sądu) muszą mieć – w ocenie Trybunału Konstytucyjnego – znaczący wpływ na odwołanie dyrektora sądu.

2.5. Art. 37g § 5 został zaskarżony ze względu na brak możliwości ustosunkowania się przez prezesa lub wiceprezesa sądu do uwagi zwróconej mu na piśmie przez Ministra Sprawiedliwości w związku ze stwierdzonymi uchybieniami w kierowaniu sądem tudzież w sprawowaniu wewnętrznego nadzoru administracyjnego. Jak podniósł Trybunał, powołany przepis nie określa następstw zwrócenia uwagi prezesowi (wiceprezesowi) sądu apelacyjnego. Tego rodzaju uwaga może jednak mieć pewne znaczenie wobec kompetencji Ministra Sprawiedliwości do odwołania prezesa lub wiceprezesa sądu apelacyjnego lub okręgowego w toku kadencji z powodu rażącego niewywiązywania się z obowiązków służbowych (art. 27 § 1 pkt 1 u.s.p.).

Jednocześnie rola Ministra Sprawiedliwości w zakresie sprawowania zewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów określona w art. 8 pkt 2 u.s.p. znajduje swój wyraz w treści art. 37h § 2 u.s.p., jako że przepis ten przyznaje Ministrowi kompetencję do odmowy przyjęcia informacji rocznej sporządzonej przez prezesa sądu apelacyjnego. Podkreślenia wymaga przy tym fakt, że w myśl art. 37h § 4 u.s.p. dwukrotna odmowa przyjęcia informacji wyczerpuje *ex lege* przesłankę rażącego niewywiązywania się przez prezesa z obowiązków służbowych w rozumieniu art. 27 § 1 pkt 1 u.s.p.

Zważywszy powyższe Trybunał Konstytucyjny odwołał się do stanowiska wyrażonego w sprawie K 45/07 (wyrok z dnia 15 stycznia 2009 r.). Otóż, niezależnie od przyjętego modelu nadzoru nad działalnością administracyjną sądów, władza sądownicza powinna mieć zagwarantowaną prawną możliwość ochrony swoich uprawnień oraz posiadać instrumenty

umożliwiającej jej wywieranie wpływu na te działania pozostałych władz, które są istotne dla efektywności działania sądów. Tymczasem na gruncie art. 37g § 5 i art. 37h § 2 u.s.p. kompetencje Ministra Sprawiedliwości nie znajdują odpowiednika w jakichkolwiek środkach, które zapewniałyby obronę interesów czy też przynajmniej możliwość odniesienia się osób dotkniętych ich realizacją do negatywnej oceny, jakiej dokonał Minister. Przepisy te nie przewidują także możliwości weryfikacji rozstrzygnięć opartych na tej ocenie, co jest trudne do zaakceptowania w zestawieniu zwłaszcza z pozycją i autorytetem urzędu prezesa sądu, dla którego środki nadzorcze podejmowane przez Ministra Sprawiedliwości nie są obojętne.

Kontrolowane przepisy nie gwarantują władzy sądowniczej możliwości ochrony jej pozycji oraz nie zapewniają instrumentów zapewniających równowagę wobec wpływu władzy wykonawczej. W konsekwencji pominięcie w art. 37g § 5 i art. 37h § 2 u.s.p. gwarancji proceduralnych ograniczających swobodę działania Ministra Sprawiedliwości skutkuje niezgodnością tych przepisów z zasadą podziału i równowagi władz, jak również zasadą niezależności i odrębności władzy sądowniczej.

2.6. W punkcie II sentencji wyroku Trybunał określił termin utraty mocy obowiązującej zakwestionowanych norm prawnych. Zgodnie z tym postanowieniem art. 32b § 1 i 3 oraz art. 37g § 5 i art. 37h § 2 u.s.p., w zakresie, w jakim przepisy te zostały uznane za niekonstytucyjne, tracą moc z upływem 18 miesięcy od dnia ogłoszenia orzeczenia w Dzienniku Ustaw, tj. z dniem 5 czerwca 2015 r.

3. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Mając na względzie przedstawione rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego oraz postulaty o charakterze *de lege ferenda* sformułowane w części motywacyjnej wyroku, proponuje się dodanie w u.s.p. nowych jednostek redakcyjnych (art. 1 pkt 1 i 2 lit. a oraz pkt 3 lit. b), doprecyzowanie w przepisach obowiązujących kwestii związanych ze złożeniem przez prezesa sądu wniosku o odwołanie dyrektora sądu (art. 1 pkt 2 lit. b), a także wprowadzenie na gruncie art. 37g § 5 i art. 37h § 2 u.s.p. (art. 1 pkt 3 lit. a i pkt 4) instytucji pisemnego zastrzeżenia.

Jeżeli chodzi o realizację wskazań Trybunału w zakresie, w jakim odnosiły się one do art. 32b § 1 i 3 u.s.p., to Senat – po rozważeniu sugerowanych wariantów wykonania orzeczenia – ostatecznie zdecydował się na koncepcję, zgodnie z którą to Krajowa Rada Sądownictwa ma być niezależnym arbitrem w razie ewentualnego sporu między Ministrem

Sprawiedliwości a organami władzy sądowniczej (zgromadzeniem ogólnym sędziów apelacji lub prezesem sądu) co do tego, czy w istocie spełnione zostały przesłanki dla odwołania dyrektora danego sądu. Według Senatu, przyjęcie w tym miejscu innego rozwiązania, a mianowicie wprowadzenie obowiązku odwołania dyrektora sądu w przypadku złożenia „należyście uzasadnionego wniosku przez właściwy organ”, nie zlikwidowałoby uznaniowości po stronie Ministra Sprawiedliwości, a jedynie prowadziło do przesunięcia akcentu w zakresie sposobu określenia kompetencji tego organu. To do Ministra wciąż należałaby bowiem ocena, czy negatywna opinia zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji opiera się na solidnych argumentach, a ściślej – czy zarzuty stawiane dyrektorowi sądu znajdują uzasadnienie w faktach opisanych w sprawozdaniu i czy w konsekwencji jego odwołanie jest zasadne. Podobnie byłoby też z wnioskiem złożonym przez prezesa sądu w trybie art. 32b § 3 u.s.p. Z tego punktu widzenia zaangażowanie Krajowej Rady Sądownictwa w sytuacji rozbieżności stanowisk, z jednej strony, Ministra Sprawiedliwości, z drugiej zaś – zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji albo prezesa sądu, jest niewątpliwie lepszym wyjściem.

W przekonaniu Senatu, zarówno ustrojowa pozycja Krajowej Rady Sądownictwa i jej skład, jak też spodziewane zmniejszenie obowiązków nałożonych na nią w związku z postępowaniami nominacyjnymi (zob. zmiany, które zostaną wprowadzone ustawą z dnia 14 marca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw), pozwalają sądzić, że zostanie osiągnięty stan równowagi na styku władz wykonawczej i sądowniczej, a zarazem powierzenie temu organowi kolejnego zadania nie doprowadzi do jego nadmiernego obciążenia. Proponuje się przy tym, ażeby stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa miało walor ostatecznego rozstrzygnięcia w kwestii istnienia podstaw do odwołania dyrektora sądu, tzn. by w sytuacji potwierdzenia przez Radę słuszności zarzutów stawianych dyrektorowi, Minister Sprawiedliwości zobligowany był do jego odwołania.

Na marginesie należy dodać, że opisane wyżej zmiany nie wywołują konieczności równoległej nowelizacji ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. Nr 126, poz. 714 i Nr 203, poz. 1192), ponieważ art. 3 ust. 2 tej ustawy stanowi, że Rada wykonuje – oprócz zadań wyliczonych w ust. 1 – także „inne zadania określone w ustawach” i jedynie przykładowo wymienia niektóre z nich.

Co się tyczy natomiast zmian proponowanych w art. 1 pkt 1, 3 i 4, to uwzględniają one owo minimum gwarancji, o które zaapelował Trybunał Konstytucyjny. Otóż, w uzasadnieniu

orzeczenia z dnia 7 listopada 2013 r. Trybunał stwierdził, że „[s]tandary konstytucyjne wymagają co najmniej przyznania prezesowi (wiceprezesowi) sądu prawa do wniesienia zastrzeżeń do uwagi na piśmie Ministra Sprawiedliwości, uczynionej na podstawie art. 37g § 5 u.s.p., oraz obowiązku Ministra odniesienia się do tych zastrzeżeń. Te same względy przemawiają za wprowadzeniem instrumentów prawnych umożliwiających prezesowi sądu apelacyjnego zakwestionowanie zasadności odmowy przyjęcia przez Ministra Sprawiedliwości informacji rocznej, o której mowa art. 37h § 1 u.s.p. Instrumenty te mogłyby również polegać na prawie do wniesienia zastrzeżeń i obowiązku odpowiedzi Ministra, albo nawet na uruchomieniu procedury kontrolnej z udziałem KRS.”

Zdaniem Senatu, realizacja tego ostatniego postulatu – wobec unormowania zwartego w art. 27 § 2 w zw. z art. 27 § 1 pkt 1 u.s.p. – skutkowałaby w praktyce dwukrotnym rozpatrywaniem przez Krajową Radę Sądownictwa tych samych zarzutów (najpierw na skutek „odwołania się” prezesa lub wiceprezesa sądu od uwagi bądź od odmowy przyjęcia informacji rocznej, a następnie w wyniku zgłoszenia z tych przyczyn zamiaru odwołania prezesa tudzież wiceprezesa sądu przez Ministra Sprawiedliwości). Dlatego w projekcie proponuje się, by skorzystanie przez Ministra Sprawiedliwości z kompetencji przyznanej mu na mocy art. 37g § 5 oraz art. 37h § 2 u.s.p. rodziło po stronie prezesa (wiceprezesa) sądu prawo do złożenia zastrzeżeń, tak jak to jest w przypadku zwrócenia uwagi konkretnemu sędziemu w ramach tzw. wewnętrznego nadzoru administracyjnego (zob. art. 37 § 4 u.s.p.). Złożenie zastrzeżenia ma z kolei obligować Ministra Sprawiedliwości do ustosunkowania się do twierdzeń prezesa lub wiceprezesa sądu (przez uchylene uwagi lub przyjęcie informacji w razie podzielenia argumentów przedstawionych w zastrzeżeniu, a w wypadku przeciwnym – przez poinformowanie zainteresowanego o podtrzymaniu dotychczasowego stanowiska i podanie motywów tej decyzji).

Jak już nadmieniono wyżej, definitywne rozstrzygnięcie zaistniałego sporu na tym etapie przez Krajową Radę Sądownictwa nie jest na pewno konieczne. Niemniej jednak celowe jest zapewnienie temu organowi możliwości zapoznania się z zastrzeżeniem złożonym w trybie jednego z projektowanych przepisów, czyli art. 37g § 5 zdanie drugie albo art. 37h § 2 zdanie drugie. Stąd też właśnie proponuje się dodanie w art. 27 u.s.p. przepisów oznaczonych jako § 2a i 2b, wedle których Minister Sprawiedliwości będzie obowiązany przekazać Radzie odpis pisemnego zastrzeżenia (art. 1 pkt 1).

Przedstawione rozwiązania znajdą dopełnienie w odpowiednim stosowaniu art. 37 § 6 i 7 u.s.p., a więc przepisów, które w odniesieniu do instytucji z art. 37 § 4 u.s.p. przesądzą po pierwsze, że odpisy pism zawierających stwierdzenie uchybienia i zwrócenie uwagi oraz zastrzeżenie dołącza się do akt osobowych sędziego, chyba że zastrzeżenie zostało uwzględnione, a po drugie – że usunięcie owych dokumentów z akt następuje, co do zasady, po upływie 5 lat od zwrócenia uwagi, na wniosek zainteresowanego.

4. Skutki projektowanej ustawy

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych uwzględnia stanowisko Trybunału Konstytucyjnego zaprezentowane w sprawie K 31/12. Podstawowym jego skutkiem będzie zatem zastąpienie regulacji, które nie czynią zadość standardom konstytucyjnym, takimi, która będzie już w pełni odpowiadać wymogom płynącym z art. 10 i art. 173 Konstytucji.

Przewiduje się, że projektowana ustawa nie pociągnie za sobą skutków finansowych dla budżetu państwa ani nie wpłynie na poziom dochodów i wydatków pozostałych jednostek sektora finansów publicznych, w tym zwłaszcza jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowane zmiany nie będą miały także wpływu na konkurencyjność gospodarki i funkcjonowanie przedsiębiorstw.

5. Konsultacje

Projekt został przesłany do zaopiniowania Ministrowi Sprawiedliwości, Krajowej Radzie Sądownictwa, Prokuratorowi Generalnemu, Sądowi Najwyższemu, Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, Rzecznikowi Praw Obywatelskich, Najwyższej Izbie Kontroli, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich IUSTITIA, Stowarzyszeniu Sędziów THEMIS, Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Referendarzy Sądowych, Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Asystentów Sędziów oraz Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

Minister Sprawiedliwości poinformował o toczących się pracach nad rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych w związku z tym, że przedmiotową inicjatywą ma na celu m.in. realizację postulatów sformułowanych przez Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 listopada 2013 r. Niezależnie

od tego Minister pozytywnie wypowiedział się o propozycji zamieszczonej w art. 1 pkt 1, natomiast w pozostałym zakresie wskazał różnice między regulacjami zawartymi w obu projektach. W szczególności – jego zdaniem – o odwołaniu dyrektora sądu nie powinna rozstrzygać Krajowa Rada Sądownictwa, a odpowiedni obowiązek po stronie Ministra Sprawiedliwości winny rodzić alternatywnie: dwukrotne negatywne stanowisko zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji dotyczące działalności danego sądu oraz wnioski prezesa sądu apelacyjnego o odwołanie dyrektora, poparty stosowaną opinią zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji.

Odnosnie do tej ostatniej kwestii odmienne stanowisko przedstawiła Krajowa Rada Sądownictwa, która poparła regulację z art. 1 pkt 2 projektowanej ustawy. Poza tym Krajowa Rada Sądownictwa wniosła o uzupełnienie projektu przez dodanie jednostki redakcyjnej stanowiącej o rozstrzygnięciu przez Radę ewentualnych sporów na linii Minister Sprawiedliwości – prezes sądu apelacyjnego w sytuacji, gdy ten pierwszy odmawia przyjęcia informacji rocznej, pozytywnie ocenionej przez zgromadzenie ogólne sędziów apelacji. Z przyczyn, o których była już mowa wcześniej (por. drugi akapit na str. 7), powyższa propozycja nie została jednak uwzględniona.

Z aprobatą o projektowanej nowelizacji wypowiedzieli się również Prokurator Generalny i Najwyższa Izba Kontroli. Podobną opinię wyrazili także Sąd Najwyższy oraz Helsińska Fundacja Praw Człowieka, którzy jednocześnie zwrócili uwagę na możliwość dublowania się prac legislacyjnych w związku z inicjatywą podjętą przez stronę rządową. Analogiczne spostrzeżenie przekazała Prokuratura Generalna Skarbu Państwa. Z kolei Naczelny Sąd Administracyjny oraz Krajowa Rada Radców Prawnych poinformowali, iż nie zgłaszają uwag do przesłanego im przedłożenia.

Pozostałe konsultowane podmioty nie zajęły stanowiska w sprawie.

W trakcie pierwszego czytania na wspólnym posiedzeniu Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji oraz Komisji Ustawodawczej wprowadzono do projektu cztery poprawki, w tym wydłużono termin do wniesienia zastrzeżenia (z siedmiu do czternastu dni – zob. art. 1 pkt 3 lit. 1, § 5 i art. 1 pkt 4, § 2) oraz dodano § 7 w art. 1 w pkt 3 w lit. b. Minister Sprawiedliwości podtrzymał ocenę co do uregulowania zawartego w art. 1 pkt 2, niemniej Komisje nie zdecydowały się na zmianę przyjętej koncepcji w zakresie powierzenia Krajowej Radzie Sądownictwa rozstrzygnięcia o odwołaniu dyrektora danego sądu.

6. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Proponowane rozwiązania nie są objęte prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 17 czerwca 2014 r.

BAS-WAPEiM-1375/14

Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Grażyna Anna Sztark)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zmierza do zmiany art. 37g § 5 oraz art. 37h § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427 ze zm.) oraz dodania w art. 27 oraz w art. 32b tejsze ustawy nowych jednostek redakcyjnych. Proponowane zmiany dotyczą kwestii działalności dyrektora sądu i zewnętrznego nadzoru nad działalnością administracyjną sądów. Zakłada się m.in., że w razie ewentualnego sporu między Ministrem Sprawiedliwości a organami władzy sędziowskiej (zgromadzeniem ogólnym sędziów apelacji lub prezesem sądu) co do tego, czy zostały spełnione przesłanki dla odwołania dyrektora sądu, organem rozstrzygającym będzie Krajowa Rada Sądownictwa. Przewiduje się także, że skorzystanie przez Ministra Sprawiedliwości z kompetencji przyznanych mu na mocy art. 37g § 5 oraz art. 37h § 2 ustawy będzie rodziło po stronie prezesa (wiceprezesa) sądu prawo do złożenia zastrzeżeń. Złożenie zastrzeżenia ma z kolei obligować Ministra Sprawiedliwości do ustosunkowania się do przedstawionych w nim twierdzeń.

Zgodnie z deklaracją wnioskodawców, projekt ma na celu dostosowanie prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 listopada 2013 r. (sygn. akt K 31/12).

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Materia, której dotyczy projekt, pozostaje poza zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

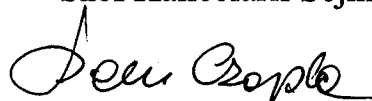
3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Projekt nie reguluje kwestii objętych zakresem prawa Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych nie jest objęty regulacją prawa Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 17 czerwca 2014 r.

BAS-WAPEiM-1376/14

Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie stwierdzenia, czy senacki projekt ustawy o zmianie
ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (przedstawiciel
wnioskodawcy: senator Grażyna Anna Sztark)
jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu
art. 95a regulaminu Sejmu**

Projekt zmierza do zmiany art. 37g § 5 oraz art. 37h § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427 ze zm.) oraz dodania w art. 27 oraz w art. 32b tejże ustawy nowych jednostek redakcyjnych. Proponowane zmiany dotyczą kwestii działalności dyrektora sądu i zewnętrznego nadzoru nad działalnością administracyjną sądów. Zakłada się m.in., że w razie ewentualnego sporu między Ministrem Sprawiedliwości a organami władzy sądowniczej (zgromadzeniem ogólnym sędziów apelacji lub prezesem sądu) co do tego, czy w istocie zostały spełnione przesłanki dla odwołania dyrektora sądu, organem rozstrzygającym będzie Krajowa Rada Sądownictwa. Przewiduje się także, że skorzystanie przez Ministra Sprawiedliwości z kompetencji przyznanych mu na mocy art. 37g § 5 oraz art. 37h § 2 ustawy będzie rodziło po stronie prezesa (wiceprezesa) sądu prawo do złożenia zastrzeżeń. Złożenie zastrzeżenia ma z kolei obligować Ministra Sprawiedliwości do ustosunkowania się do przedstawionych w nim twierdzeń.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

SZEF KANCELARII SENATU

Ewa Polkowska

SK - 04.01-14/14

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. 10. 06. 2014

Data wpływu .....

Warszawa, dnia 10 czerwca 2014 r.

Szanowny Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przesłaniem do Sejmu, podjętej przez Senat na 55. posiedzeniu uchwały z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (wraz z projektem tej ustawy), pragnę przekazać Panu Ministrowi stanowiska podmiotów zewnętrznych przesłane do Senatu w toku postępowania zmierzającego do wypracowania przedmiotowego projektu ustawy.

Stanowiska w sprawie projektu ustawy przedstawiły następujące podmioty:

- 1) Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa,
- 2) Prokurator Generalny,
- 3) Naczelny Sąd Administracyjny,
- 4) Sąd Najwyższy,
- 5) Krajowa Rada Sądownictwa,
- 6) Najwyższa Izba Kontroli,
- 7) Minister Sprawiedliwości,
- 8) Helsińska Fundacja Praw Człowieka,
- 9) Krajowa Rada Radców Prawnych.

Z wyrazami szacunku

KU 259/14

PROKURATORIA GENERALNA SKARBU PAŃSTWA

Główny Urząd Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa

ul. Hoża 76/78, 00-682 Warszawa
tel.: (+48) 022 392-31-17; fax: (+48) 022 392-31-20

www.prokuratoria.gov.pl
e-mail: kancelaria@prokuratoria.gov.pl

KR-51-218/14/ZSP
W/1328/14

Warszawa, 2014.04.28

Pan
Piotr ZIENTARSKI
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Senatorze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 24.04.2014 r., znak: BPS/KU-034/614/2/14, dotyczące zaopiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (druk senacki nr 614), uprzejmie informuję, iż na etapie uzgodnień resortowych jest procedowany rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, którego celem jest również wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie K 31/12.

z poważaniem: Stanisław

PROKURATOR
Prokurator Generalny
Stanisław
Prof. dr hab. sędzia sędziowski

Otrzymują:

- 1) adresat – 1 egz.,
- 2) a/a – 1 egz.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATOR GENERALNY

Warszawa, dnia 6.05. 2014 r.

PG VII G 025-133/14

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej Senatu RP

Stanisław Pociąg

W nawiązaniu do pisma z dnia 24 kwietnia 2014 r., nr BPS/KU – 034/614/12/14, dotyczącego *projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (druk senacki 614)*, przekazanego do zaopiniowania przez Prokuratora Generalnego w trybie art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, z późn. zm.), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię.

Z uzasadnienia projektu i zakresu przedmiotu regulacji wynika, że proponowane zmiany ustawy pozostają w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 listopada 2013 r., sygn. akt K 31/12, który stwierdził niezgodność art. 32b § 1 i 3, art. 37g § 5 oraz art. 37h § 2 ustawy z dnia 21 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427, z późn. zm.; dalej u.s.p.) z art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji RP.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że przepisy u.s.p. wskazane w pkt 7, 8, 10 i 11 sentencji orzeczenia w zakresie, w jakim nie przewidują możliwości kontroli prawidłowości decyzji Ministra Sprawiedliwości w przypadku odwołania dyrektora sądu, nie określają skutków, jakie wywołuje uchwała zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji negatywnie opiniująca sprawozdanie dyrektora sądu, nie przewidują możliwości weryfikacji zasadności uwagi sporządzonej przez Ministra Sprawiedliwości, a kierowanej do prezesa lub wiceprezesa sądu w zakresie uchybienia

w kierowaniu sądem lub sprawowaniu wewnętrznego nadzoru administracyjnego oraz możliwości odwołania się od tych uwag, jak również nie przewidują możliwości wniesienia zastrzeżeń przez prezesa sądu do odmowy przyjęcia przez Ministra Sprawiedliwości informacji rocznej o działalności sądów w zakresie powierzonych prezesowi zadań, są niezgodne z zasadą podziału władzy i naruszają równowagę między władzą sądowniczą a władzą wykonawczą.

Trybunał Konstytucyjny wskazał, że poddany ocenie problem konstytucyjny dotyczył kwestii, czy sprawowanie nadzoru administracyjnego nad sądami powszechnymi może zostać ustawowo powierzone organowi władzy wykonawczej – Ministrowi Sprawiedliwości, a także czy zakres oraz formy tego nadzoru nie naruszają zasady odrębności i niezależności władzy sądowniczej. W uzasadnieniu orzeczenia Trybunał Konstytucyjny podniósł, że ustawowe ukształtowanie relacji pomiędzy organami sądu – prezesem a dyrektorem w zakresie kierowania działalnością administracyjną i przyjęte w ustawie rozwiązania powodują znaczne ograniczenie kompetencji prezesa do kierowania sądem na rzecz dyrektora sądu, czyli organu podległego Ministrowi Sprawiedliwości, a takie rozwiązanie godzi w odrębność i niezależność sądów od władzy wykonawczej.

Trybunał Konstytucyjny wskazał, że podtrzymuje stanowisko wyrażone w wyroku z 15 stycznia 2009 r. o sygn., K 45/07, wydanym w pełnym składzie, iż konstytucyjna zasada podziału i równowagi władzy nie wyklucza tego, aby Minister Sprawiedliwości wykonywał nadzór administracyjny nad sądami. Ustawodawca powinien jednak stworzyć gwarancje, by działania ministra ograniczały się jedynie do spraw związanych z administracją sądową i nie wkraczały swoimi działaniami nadzorczymi w sferę rezerwowaną dla niezawisłego sędziego, funkcjonującego w niezależnym sądzie. Odrębność i niezależność sądów, w rozumieniu art. 173 Konstytucji, zakłada oddzielenie sądownictwa od organów innych władz, tak aby zapewnić sądom pełną samodzielność w zakresie rozpoznawania spraw i orzekania. Odrębność taką należy rozumieć jako odrębność organizacyjną, którą stanowi autonomiczna struktura organizacyjna władzy sądowniczej w systemie organów państwa, a także jako

odrębność funkcjonalną, co oznacza, że na wymierzanie sprawiedliwości w ramach władzy sądowniczej nie ma wpływu ani władza ustawodawcza, ani władza wykonawcza.

Podnosząc powyższe, wypada zauważyć zbieżność stanowiska wyrażonego przez Prokuratora Generalnego, sygn. PG VIII TK 93/12, biorącego udział w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie K 31/12, w odniesieniu do weryfikacji poprawności stanowionego prawa z normami konstytucyjnymi w odniesieniu do wskazanych przepisów u.s.p., dokonanej w konsekwencji przez Trybunał Konstytucyjny.

Analiza przyjętych w projekcie rozwiązań pozwala na stwierdzenie, że odpowiadają one postulatom Trybunału Konstytucyjnego. Proponowane zmiany przewidują bowiem wprowadzenie instrumentów kontroli prawidłowości decyzji Ministra Sprawiedliwości poprzez ustanowienie trybu odwoławczego, likwidując tym samym arbitralność tych decyzji, wprowadzają procedury umożliwiające weryfikację zasadności podejmowanych przez Ministra Sprawiedliwości decyzji w zakresie odwołania dyrektora sądu i określenia skutków wniosku prezesa sądu do Ministra Sprawiedliwości o odwołanie dyrektora sądu, jak również prawo wniesienia zastrzeżeń przez prezesa lub wiceprezesa sądu do uwagi na piśmie lub do odmowy przyjęcia przez Ministra Sprawiedliwości informacji rocznej o działalności sądów, działających na obszarze apelacji, w zakresie powierzonych prezesowi sądu zadań. Konieczne jest więc podkreślenie, że w demokratycznym państwie prawnym, którego ustroj oparty jest na zasadzie podziału władzy, stanowienie prawa należy do władzy ustawodawczej, której przysługuje w tym zakresie znaczna swoboda w określaniu treści prawa. Granice tej swobody określają przede wszystkim normy konstytucyjne.

Reasumując, należy wskazać, że projektowane regulacje prowadzą do usunięcia aktualnie obowiązujących przepisów ustawy wskazanych przez Trybunał Konstytucyjny w omawianym wyroku. Proponowane w projekcie rozwiązania dotyczące nowelizacji ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych realizują standardy konstytucyjne i, jak się wydaje, zapewnią władzy sądowniczej gwarancje ochrony jej odrębności i niezależności.

Z. Jankowski
A. Szymański

PREZES
NACZELNEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO

Warszawa, dnia 14 maja 2014 r.

BO-60-11/14

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

po: dla stanowcy Panie Senatorze,

Odpowiadając na pismo z dnia 25 kwietnia 2014 r., znak BPS-KU-034/614/14/14, dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (druk senacki nr 614), uprzejmie informuję, że nie zgłaszam uwag do tego projektu.

Z wyrazami głębokiego szacunku

PREZES
Naczelnego Sądu Administracyjnego

prof. Roman Hauser

KU 2691 2/14

Warszawa, dnia 14 maja 2014 r.

**PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

BSA I-021-134/14

**Pan
Piotr ZIENTARSKI
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej**

W odpowiedzi na pismo z dnia 24 kwietnia 2014 r., BPS/KU-034/614/7/14 uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do *projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (druk senacki nr 614)*.

Z wyrazami szacunku

Prof. dr hab. Małgorzata GERSDORF

Warszawa, dnia 14 maja 2014 r.

SĄD NAJWYŻSZY
BIURO STUDIÓW I ANALIZ
Pl. Krasieńskich 2/4/6, 00-951 Warszawa

BSA I-021-134/14

OPINIA

o senackim projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych

Niniejsza opinia dotyczy projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (druk VIII kadencji nr 614), przedstawionego do zaopiniowania przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej przy piśmie Przewodniczącego Komisji Ustawodawczej z dnia 20 stycznia 2014 r., znak: BPS/KU-034/614/7/14.

Sąd Najwyższy ogólnie pozytywnie opiniuje przedstawiony projekt, który wzmacnia pozycję prezesów sądów apelacyjnych w stosunku do Ministra Sprawiedliwości jako organu nadzorującego oraz wyposażonego w kompetencję do odwołania ze sprawowanej funkcji. Jego przyjęcie niewątpliwie sprzyjałoby niezależności i oddzieleniu władzy sądowniczej od władzy wykonawczej, zgodnie z przepisami art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji RP. W ocenie SN projekt prawidłowo realizuje wyrok TK z dnia 7 listopada 2013 r., K 31/12 (OTK-ZU nr 8A, poz. 121).

Jedynym zagadnieniem, które wymagałoby rozstrzygnięcia, jest ryzyko nakładania się proponowanej zmiany brzmienia art. 37g i 37h nowelizowanej ustawy (art. 1 pkt 3 i 4 opiniowanego projektu) na nowelizację przygotowaną przez stronę rządową; zob. art. 1 pkt 20 lit. c)-d) oraz pkt 21 lit. a) projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw w wersji z dnia 28 kwietnia 2014 r. Ze względu na zbieżność przepisów proponowanych przez Senat oraz rząd zachodzi potrzeba pilnego kontaktu między projektodawcami, tak aby uniknąć niepotrzebnego dublowania prac legislacyjnych.

CU 243/14

PRZEWODNICZĄCY
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

Warszawa, 14 maja 2014 r.

Nr WOK-020-53/14

Dot.: BPS/KU-034/614/5/14

Pan Piotr ZIENTARSKI
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej Senatu

Szanowny Panie Przewodniczący

W załączeniu, uprzejmie przesyłam opinię Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 9 maja 2014 r. w przedmiocie senackiego projektu ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (druk senacki nr 614).

z poważaniem

Wiceprzewodnicząca
Krajowej Rady Sądownictwa
M. Niezgodka-Medek
SN SA Małgorzata Niezgodka-Medek

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z 9 maja 2014 r.

w przedmiocie senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (druk senacki 614)

Krajowa Rada Sądownictwa pozytywnie opiniuje przedstawiony projekt zmian w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej: pusp), zgłaszając przy tym następujące uwagi:

Projektowany art. 32b § 2a pusp

Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa przepis realizuje sygnalizowaną przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 7 listopada 2013 r. (sygn. akt K 31/12) potrzebę zapewnienia władzy sądowniczej bardziej odpowiedniej pozycji w zakresie kontroli nad należyтым wykonywaniem przez dyrektora sądu ustawowo określonych zadań. Powierzenie Radzie rozstrzygania tego rodzaju sporów w pełniejszy sposób urzeczywistni kontrolę samorządu sędziowskiego i prezesa sądu nad funkcjonowaniem sądu. Przyjęta przez projektodawcę konstrukcja przepisu wydaje się wykluczać możliwość ponownego powołania osoby zajmującej stanowisko dyrektora sądu po jej odwołaniu (zob. zdanie drugie projektowanego § 2a), co także zasługuje na pozytywną ocenę.

Projektowany art. 37h § 2 pusp

Trybunał Konstytucyjny w pkt III.7.3 uzasadnienia wyroku w sprawie K 31/12 zwrócił uwagę na odmiennosć:

- mechanizmu zwrócenia uwagi na piśmie prezesowi lub wiceprezesowi sądu w razie stwierdzenia uchybienia w kierowaniu sądem albo w sprawowaniu wewnętrznego nadzoru administracyjnego od:

- odmowy przyjęcia informacji rocznej prezesa sądu apelacyjnego o działalności sądów, działających na obszarze apelacji, w zakresie powierzonych mu zadań.

Zdaniem Rady informacja roczna o której mowa w art. 37h § 1 pusp, w wypadku jej pozytywnego zaopiniowania przez zgromadzenie ogólne sędziów apelacji zyskuje wyższą rangę i jej późniejsze kwestionowanie przez Ministra Sprawiedliwości powinno wiązać się z możliwością pełniejszej weryfikacji decyzji organu władzy wykonawczej. Zasadne wydaje

się objęcie, w takiej sytuacji, odmowy przyjęcia przez Ministra Sprawiedliwości informacji rocznej procedurą kontrolną z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa np. uzupełniając ustawę o § 2a w art. 37h:

§ 2a. Jeżeli po rozpatrzeniu zastrzeżenia prezesa sądu apelacyjnego, o którym mowa w § 2, od pozytywnie zaopiniowanej przez zgromadzenie ogólne sędziów apelacji informacji rocznej, Minister Sprawiedliwości nie znajduje podstaw do jej przyjęcia, przekazuje sprawę do rozstrzygnięcia Krajowej Radzie Sądownictwa. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa jest dla Ministra Sprawiedliwości wiążąca.

Biurow Krajowej Rady Sądownictwa
ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

DYREKTOR
Wydziału Organizacyjnego i Kadr
Biura Krajowej Rady Sądownictwa

Marian Szkodziński

Wiceprzewodnicząca

Krajowej Rady Sądownictwa

SNSA Małgorzata Niezgódka-Medek

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

KPK/KPP-02110-003/2014/PW

Warszawa, 15 maja 2014 r.

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

W nawiązaniu do pisma dotyczącego rozpoczęcia przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP prac nad inicjatywą ustawodawczą w zakresie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (druk senacki nr 614), uprzejmie przekazuję następującą opinię.

Projektowana ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych ma na celu dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 listopada 2013 r. (sygn. akt K 31/12) stwierdzającego niezgodność art. 32b § 1 i 3, art. 37g § 5 oraz art. 37h § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427 i 662; dalej: u.s.p.) z art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji RP.

Z art. 32b u.s.p. wynika uprawnienie Ministra Sprawiedliwości do odwołania dyrektora sądu w sytuacji, gdy zgromadzenie ogólne sędziów apelacji negatywnie zaopiniuje sprawozdanie z działalności sądów działających na obszarze apelacji, a także na wniosek prezesa sądu bądź z własnej inicjatywy w przypadku stwierdzenia naruszenia przez dyrektora sądu poruczonych mu obowiązków. Jednakże ani negatywna opinia zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji ani również wniosek prezesa sądu nie zobowiązują Ministra Sprawiedliwości do odwołania dyrektora sądu, co oznacza, że kompetencja przyznana zgromadzeniu ogólnemu sędziów apelacji i prezesowi sądu ma charakter wyłącznie opiniodawczy. Trafnie wskazał Trybunał Konstytucyjny, że taka regulacja prawna prowadzi do sytuacji, w której kontrola czynnika sędziowskiego nie jest wystarczająca, gdyż organy władzy sądowniczej nie mają wpływu na odwołanie dyrektora sądu. Projektodawca – mając na względzie wyrok Trybunału – zaproponował koncepcję, zgodnie z którą Krajowa Rada Sądownictwa będzie niezależnym arbitrem w razie ewentualnego sporu między Ministrem Sprawiedliwości a organami władzy sądowniczej co do tego, czy zachodzą przesłanki odwołania dyrektora sądu. Uchwała Krajowej Rady

Sądownictwa w tym zakresie ma być dla Ministra Sprawiedliwości wiążąca. Należy się zgodzić z Projektodawcą, że przyjęcie innego rozwiązania, tj. pozostawienie do oceny Ministra Sprawiedliwości, czy negatywna opinia zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji znajduje uzasadnienie w faktach i czy w związku z tym odwołanie dyrektora sądu jest zasadne, nie zlikwiduje uznaniowości po stronie Ministra.

Pozostałe dwa przepisy zakwestionowane przez Trybunał Konstytucyjny stanowią instrumenty tzw. zewnętrznego nadzoru nad działalnością administracyjną sądów.

Zgodnie z art. 37g § 5 u.s.p., Minister Sprawiedliwości może zwrócić prezesowi lub wiceprezesowi sądu uwagę na piśmie, jeżeli stwierdzi uchybienia w kierowaniu sądem albo w sprawowaniu wewnętrznego nadzoru administracyjnego. W ustawie nie wskazano jednakże następstw zwrócenia uwagi prezesowi lub wiceprezesowi. Przepis ten zaskarżono ze względu na brak możliwości ustosunkowania się przez prezesa lub wiceprezesa sądu do uwagi zwróconej mu na piśmie przez Ministra Sprawiedliwości.

Jak zaś stanowi art. 37h § 2 u.s.p., Minister Sprawiedliwości odmawia przyjęcia informacji rocznej sporządzonej przez prezesa sądu apelacyjnego, jeżeli z tej informacji wynika, że prezes sądu apelacyjnego nie podejmował w okresie sprawozdawczym niezbędnych czynności zmierzających do usunięcia uchybień w działalności administracyjnej sądów działających na obszarze apelacji. Należy wskazać, że dwukrotna odmowa przyjęcia informacji wyczerpuje przesłankę rażącego niewywiązywania się przez prezesa z obowiązków służbowych. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny, władza sądownicza powinna mieć zagwarantowaną prawną możliwość ochrony swoich uprawnień i posiadać instrumenty umożliwiające jej wywieranie wpływu na te działania pozostałych władz, które są istotne dla efektywności działania sądów, zaś kompetencje Ministra Sprawiedliwości wskazane w ww. przepisach nie znajdują odpowiednika w jakichkolwiek środkach, które zapewniałyby obronę interesów czy też przynajmniej możliwość odniesienia się osób dotkniętych ich realizacją do negatywnej oceny, jakiej dokonał Minister. Przepisy te nie gwarantują zatem władzy sądowniczej możliwości ochrony jej pozycji oraz nie zapewniają instrumentów zapewniających równowagę wobec wpływu władzy wykonawczej, co skutkuje ich niezgodnością z konstytucyjnymi zasadami podziału władz oraz niezależności i odrębności władzy sądowniczej. Zmiany tych przepisów zaproponowane przez Projektodawcę polegające na możliwości złożenia przez prezesa lub wiceprezesa sądu pisemnych zastrzeżeń, co ma z kolei rodzić po stronie Ministra Sprawiedliwości obowiązek ustosunkowania się do nich, są więc zasadne.

Podsumowując, zaproponowana w projekcie ustawy zmiana przepisów będzie odpowiadać zasadzie podziału władz wyrażonej w art. 10 Konstytucji RP oraz stanowić gwarancję odrębności i niezależności sądów w rozumieniu art. 173 Konstytucji RP, dlatego też jej wprowadzenie jest w pełni uzasadnione.

Z wyrazami szacunku:

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 16 maja 2014 r.

DPrC-IV-070-32/14 /4

Pan Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 24 kwietnia 2014 r., przy którym przestano, z prośbą o zaopiniowanie, projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (druk senacki nr 614), uprzejmie przedstawiam następującą opinię.

Przygotowany przez Komisję Ustawodawczą Senatu Rzeczypospolitej Polskiej projekt nowelizacji ustawy ma na celu dostosowanie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r., poz. , z późn. zm.) do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 listopada 2013 r. sygn. akt K 31/12, w którym stwierdzono niekonstytucyjność przepisów art. 32b § 1 i 3, art. 37g § 5 i 37h § 2 tej ustawy.

Na wstępie wskazać należy, że prace nad wprowadzeniem w życie wytycznych Trybunału Konstytucyjnego zawartych w wyroku z dnia 7 listopada 2013 roku podjęto także w Ministerstwie Sprawiedliwości. Ich wynikiem jest projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (numer UD 141 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów). Obecnie projekt ten znajduje się na etapie Komitetu Rady Ministrów ds. Cyfryzacji i w najbliższym czasie zostanie skierowany na Stały Komitet Rady Ministrów.

Zmiany zawarte w art. 1 pkt 1 oraz 1 pkt 3 senackiego projektu nie są konkurencyjne wobec projektu procedowanego w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Natomiast zmiana zawarta w art. 1 pkt 2 senackiego projektu jest sprzeczna i nie da się pogodzić z projektem Ministra Sprawiedliwości.

Podobnie brak jest spójności pomiędzy zmianą zawartą w art. 1 pkt 4 projektu senackiego a zmianą zawartą w projekcie opracowywanym w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Zasługuje na uwagę senacka propozycja dodania do art. 27 u.s.p. § 2a i 2b, które nakładają na Ministra Sprawiedliwości obowiązek dołączania do pisemnego uzasadnienia zamiaru odwołania prezesa lub wiceprezesa sądu apelacyjnego lub okręgowego, przedstawianego Krajowej Radzie Sądownictwa w związku z okolicznością, o której mowa w art. 37g § 5 lub art. 37h § 4 ustawy, odpisu pisemnego zastrzeżenia prezesa lub wiceprezesa, jeżeli zostało złożone. Uzasadnione jest, aby Krajowa Rada Sądownictwa mogła, przed wydaniem opinii w przedmiocie zamiaru odwołania prezesa lub wiceprezesa sądu apelacyjnego lub okręgowego, zapoznać się ze stanowiskiem tego prezesa lub wiceprezesa.

Zasadne w świetle wyżej wskazanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego są senackie propozycje zmian art. 37g i 37h u.s.p. Nadmienić jednak należy, że co do istoty tożsame zmiany przewiduje projekt zmiany u.s.p. procedowany w Ministerstwie Sprawiedliwości. Oba projekty różnią się terminem, w jakim prezes albo wiceprezes sądu mogą złożyć zastrzeżenia wobec zwróconej uwagi lub odmowy przyjęcia informacji rocznej. Wydaje się, że 14 dniowy termin przewidziany w projekcie ministerialnym jest bardziej właściwy. Wskazać należy, że uwaga albo odmowa przyjęcia informacji rocznej mogą dotyczyć obszernej albo skomplikowanej materii, co wymagać będzie znacznego nakładu pracy przy sformułowaniu zastrzeżeń przez prezesa albo wiceprezesa sądu.

Projekty różnią się także w zakresie wymogu uzasadnienia przez Ministra Sprawiedliwości decyzji o uchyleniu albo odmowie uchylenia uwagi wskutek zastrzeżeń złożonych przez prezesa albo wiceprezesa sądu, a także w zakresie poinformowania prezesa o takiej decyzji. Nie wydaje się konieczne wprowadzanie obowiązku uzasadniania decyzji o uchyleniu albo podtrzymaniu/odmowie uchylenia uwagi. Senacki projekt nie przewiduje możliwości ani terminu zatarcia uwagi. W tym zakresie projekt opracowywany w Ministerstwie Sprawiedliwości lepiej wpisuje się w całokształt regulacji u.s.p., w których zasadą jest usuwanie z akt osobowych, po

upływie określonego czasu, informacji o uchybieniach sędziego (*vide* art. 37 u.s.p., art. 40 u.s.p., art. 124 u.s.p.).

Odnosząc się do projektowanego art. 32b § 2a u.s.p., zgodnie z którym w sytuacji, gdy Minister Sprawiedliwości, pomimo uchwały zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji o negatywnym zaopiniowaniu sprawozdania dyrektora sądu apelacyjnego z działalności sądów na obszarze apelacji w części odnoszącej się do działalności danego sądu, nie znajduje podstaw do odwołania dyrektora sądu, ma obowiązek przekazać sprawę do rozstrzygnięcia Krajowej Radzie Sądownictwa, której uchwała w tej sprawie jest wiążąca, zauważyć trzeba, że nowelizacja tego przepisu przewidziana jest również w projekcie opracowywanym w Ministerstwie Sprawiedliwości. Według tego ostatniego projektu (art. 1 pkt 11 projektu nowelizujący art. 32b § 1 u.s.p.) Minister Sprawiedliwości odwołuje dyrektora sądu na wniosek prezesa sądu apelacyjnego poparty negatywną opinią zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji w części odnoszącej się do działalności danego sądu, a także w wypadku gdy zgromadzenie ogólne sędziów apelacji w ciągu dwóch kolejnych lat negatywnie zaopiniuje sprawozdanie z działalności sądów działających na obszarze apelacji w części odnoszącej się do danego sądu.

Jak wynika z powołanego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego, niekonstytucyjność dotychczasowego rozwiązania wynika z faktu, że nie określa ono skutków, jakie wywołuje dla Ministra Sprawiedliwości negatywna opinia zgromadzenia sędziów, co narusza zasadę podziału i równowagi władz oraz zasadę niezależności i odrębności władzy sądowniczej.

Zaproponowane w projekcie senackim unormowanie jest jednym z sugerowanych przez Trybunał Konstytucyjny rozwiązań, polegającym na wprowadzeniu procedury rozstrzygania sporu w razie rozbieżności stanowisk Ministra Sprawiedliwości i zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji.

W obu projektach spełniony jest postulat decydującej roli organów władzy sądowniczej w procedurze odwołania dyrektora, które powinny mieć środki wyeliminowania sytuacji, w których działania dyrektora sądu wpływają negatywnie na funkcjonowanie sądu i sprawowanie wymiaru sprawiedliwości.

Propozycja zawarta w projekcie opracowanym w Ministerstwie Sprawiedliwości jest jednak bardziej uzasadniona. Uregulowanie stanowiące, że na

wniosek prezesa sądu apelacyjnego poparty negatywną uchwałą zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji opiniującą sprawozdanie dyrektora z działalności sądów, w części odnoszącej się do danego sądu, a także z urzędu w wypadku dwukrotnej negatywnej uchwały zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji w tym zakresie, Minister Sprawiedliwości w każdym wypadku odwołuje dyrektora sądu, oznacza, że decydująca rola w tym zakresie należy do zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji – a więc organu samorządu sędziowskiego. Ponadto niecelowe wydaje się angażowanie Krajowej Rady Sądownictwa (jak proponuje się w projekcie senackim) w kwestię, która nie dotyczy bezpośrednio niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

Zgodnie z art. 85c Regulaminu Senatu (M. P. z 2010 r. Nr 39, poz. 542, z późn. zm.) projekt ustawy wykonującej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego może obejmować wyłącznie zmiany zmierzające do wykonania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego oraz ich niezbędne konsekwencje. Wątpliwości może budzić, czy zmiany zawarte w art. 1 pkt 1 projektu zmierzają bezpośrednio do wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego lub są ich niezbędną konsekwencją. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego w zakresie art. 37g § 5 oraz 37h § 2 u.s.p. jest wykonywany przez art. 1 pkt 3 i 4 projektu.

Uregulowania zawarte w art. 1 pkt 1 projektu stanowią raczej dodatkowe zabezpieczenie wykraczające ponad wymogi sformułowane przez Trybunał Konstytucyjny, należy bowiem zwrócić uwagę, że w cytowanym na stronie 7 uzasadnienia projektu fragmencie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, dotyczącym instrumentów prawnych umożliwiających prezesowi sądu apelacyjnego zakwestionowanie zasadności odmowy przyjęcia przez Ministra Sprawiedliwości informacji rocznej, wymieniającym prawo do wniesienia zastrzeżeń i obowiązek odpowiedzi na nie Ministra Sprawiedliwości albo uruchomienie procedury kontrolnej z udziałem KRS, występuje alternatywa rozłączna.

W związku z powyższymi wątpliwościami należałoby rozważyć pominięcie w projekcie senackim zmiany zaproponowanej w art. 1 pkt 1. W pozostałym zakresie zmiany zawarte w projekcie pokrywają się ze zmianami zawartymi w ministerialnym projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, który – jak była o tym mowa – znajduje się na

zaawansowanym etapie prac poprzedzającym rozpatrzenie przez Radę Ministrów i w sposób bardziej kompleksowy i spójny reguluje problematykę objętą projektem senackim.

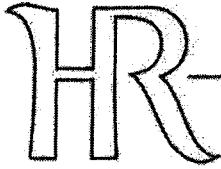
2 wyroczni senackim.

Z upoważnienia

MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

S. Chmielewski

Stanisław Chmielewski
POSEKRETARZ STANU

RADA FUNDACJI

Halina Bortnowska-Dąbrowska   Marek Antoni Nowicki
Jerzy Ciemniowski   Teresa Romer
Janusz Grzelek   Stefan Starczewski
Michał Nawrocki   Mirosław Wyrzykowski

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes: Danuta Przywara
Wiceprezes: Adam Bodnar
Sekretarz: Maciej Nowicki
Skarbnik: Elżbieta Czyż
Członek Zarządu: Janina A. Kłosowska

Warszawa, dnia 19 maja 2014 r.

1395...../2014/MSz/ABr

Szanowny Pan
dr Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej Senatu RP
ul. Wiejska 6
00-902 Warszawa

**Opinia Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka do senackiego projektu
ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych
(druk senacki nr 614).**

W odpowiedzi na pismo z dnia 24 kwietnia 2014 r. (sygn. BPS/KU-034/614/6/14) zawierające prośbę o sporządzenie opinii w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w senackim projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (druk senacki nr 614), Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie przedstawić swoje stanowisko w przedmiocie projektu.

Zdaniem Fundacji propozycje zawarte w przedmiotowym projekcie ustawy wypełniają ustalenia dokonane przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 7 listopada 2013 r. (sygn. akt K 31/12). Trybunał rozpatrując szereg zarzutów wniesionych przez Krajową Radę Sądownictwa, za niezgodne z Konstytucją uznał regulacje zawarte w art. 32b § 1 i 3, art. 37g § 5 oraz art. 37h § 2 wprowadzone ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych¹ (dalej: p.u.s.p.). Przepisy te zostały uznane za niezgodne z art. 10 ust. 1 oraz art. 173 Konstytucji.

Kwestionowany art. 32b § 1 i 3 p.u.s.p. wprowadził swobodę decyzyjną Ministra Sprawiedliwości w zakresie uwzględnienia negatywnej opinii zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji lub wniosku prezesa sądu o odwołanie dyrektora sądu. Przepisy nie przewidują prawnego związania Ministra treścią takich opinii lub wniosków, a nawet formalnego obowiązku odniesienia się do nich i udzielenia odpowiedzi wnioskodawcom.

¹ Dz. U. z 2011 r. Nr 203, poz. 1192.

Senacki projekt wprowadza procedurę pozwalającą, na wypadek rozbieżności między organami sądu a Ministrem Sprawiedliwości, na podjęcie przez Krajową Radę Sądownictwa ostatecznej i wiążącej uchwały. Należy uznać tę propozycję za mechanizm niwelujący niekonstytucyjność art. 32b § 1 i 2 p.u.s.p. oraz zapewniający kontrolę samorządu sędziowskiego i prezesa sądu nad należyтым wykonywaniem przez dyrektora sądu powierzonych mu zadań, przez co zachowana zostaje konstytucyjna zasada podziału i równowagi władzy oraz niezależności i odrębności władzy sądowniczej.

Druga grupa niekonstytucyjnych przepisów (art. 37g § 5 i art. 37h § 2 p.u.s.p.) odnosi się do braku możliwości zakwestionowania przez prezesa sądu stanowiska Ministra Sprawiedliwości dotyczącego oceny działań prezesa danego sądu w zakresie powierzonych mu zadań, a także zakwestionowania przez prezesa sądu apelacyjnego zasadności odmowy przyjęcia przez Ministra Sprawiedliwości informacji rocznej. Takie niepodważalne działanie może mieć kluczowe znaczenie w razie wykorzystania przez Ministra jego kompetencji do odwołania prezesa lub wiceprezesa sądu w toku kadencji ze względu na rażące niewywiązywanie się z obowiązków służbowych ze względu na ukazywanie sprawy w sposób jednokierunkowy i subiektywny.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku zasugerował wprowadzenie do ustawy rozwiązania umożliwiającego złożenie zastrzeżenia do zgłoszonej przez Ministra Sprawiedliwości uwagi prezesowi lub wiceprezesowi sądu albo do odmowy przyjęcia informacji rocznej sporządzonej przez prezesa sądu apelacyjnego, przy jednoczesnym obowiązku Ministra uzasadnienia jego odpowiedzi na powyższe zastrzeżenia. Trybunał rozważył także ewentualność uruchamiania w takich sytuacjach postępowania kontrolnego z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa. Senacki projekt uwzględnia pierwszą procedurę. W ocenie Fundacji, wydaje się ona wystarczająca do zapewnienia konstytucyjności tych przepisów, a niezastosowanie drugiej metody nie budzi zastrzeżeń.

Podsumowując, w ocenie Fundacji opiniowany senacki projekt ustawy realizuje wskazania Trybunału Konstytucyjnego wyrażone w wyroku z dnia 7 listopada 2013 r. (sygn. akt K 31/12). Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż przedmiot proponowanej ustawy jest też częścią rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw z dnia 28 kwietnia 2014 r.², który znajduje się obecnie na etapie opiniowania. W związku z tym, że kwestie przepisów uznanych przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodne z Konstytucją nie zostały uregulowane w obu projektach w sposób tożsamy, na dalszym etapie legislacyjnym konieczne wydaje się podjęcie działań zmierzających do usunięcia kolizji między dwoma projektami.

W imieniu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka,

2 *Myraam' ne auhu,*

Helsinki Fundacja Praw Człowieka
PREZES ZARZĄDU
[Signature]
Danuta Przywara

² Projekt nr UD141, dostępny pod adresem:
<http://legislacja.rcl.gov.pl/docs/l/2/199291/199316/217370/217371/dokument110003.pdf>.

KU 317/14

KRAJOWA RADA
RADCÓW PRAWNYCH

00-540 Warszawa, Aleje Ujazdowskie 41 lok. 2
tel./fax: 022 622 05 88, 622 84 28;33 • e-mail: kirp@kirp.pl • NIP: 526-10-43-011

L.dz. 2875 /OBSiL/2014

Warszawa, dnia 20 maja 2014 r.

Szanowny Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej Senatu

Szanowny Panie Przewodniczący

W nawiązaniu do wskazanego przy piśmie BPS/KU-034/614/3/14 z dnia 24 kwietnia 2014 r. projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (druk senacki nr 614), uprzejmie zawiadamiam, że Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych nie zgłasza uwag do tego projektu.

2 wyrazami szacunku

Wiceprezes
Krajowej Rady Radców Prawnych

Arkadiusz Bereza